C/2024/1566

5.3.2024

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om industripolitik som et instrument til at mindske afhængighed og styrke EU-markedet for grønne produkter i ressource- og energiintensive industrier

(initiativudtalelse)

(C/2024/1566)

Ordfører: **Matteo Carlo BORSANI**

Medordfører: **Dirk JARRÉ**

Plenarforsamlingens beslutning	25.1.2023
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
	Initiativudtalelse
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer
Vedtaget i sektionen	9.11.2023
Vedtaget på plenarforsamlingen	13.12.2023
Plenarforsamling nr.	583
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	165/0/2

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EU står for øjeblikket over for udfordringen med at reducere drivhusgasemissionerne og omstille sig til en grøn økonomi. EU's industrisektor spiller en afgørende rolle i denne omstilling, men den kæmper også lige nu med høje energipriser. Kommissionen har udviklet en industripolitik for den grønne pagt med fokus på lovgivningsmæssig forenkling, adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og modstandsdygtige forsyningskæder.

1.2. Dekarbonisering af samfundet og den europæiske økonomi kan skabe en god cirkel for ressource- og energiintensive industrier og for miljøet og øge efterspørgslen efter dekarboniserede produkter fra ressource- og energiintensive industrier. Ideelt set vil det fremme en grønnere omstillingsproces, hvis de ressource- og energiintensive industrier, andre sektorer og husholdninger bevæger sig i retning af grøn energi, når den er tilgængelig i tilstrækkelige mængder og til rimelige og forudsigelige priser. Der skal derfor hurtigst muligt opstilles en ny lovgivningsmæssig ramme for energipriser, der bygger på de lave priser på vedvarende energi og undgår at følge gaspriserne nøje.

1.3. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) understreger behovet for, at de ressource- og energiintensive industrier inddrages ordentligt i denne politikudformning og i gennemførelsen af EU's ambitioner om klimaneutralitet på alle niveauer. Udvalget anbefaler, at der udvikles sektorspecifikke politikker i overensstemmelse med de specifikke hindringer og behov i de enkelte underkategorier af de ressource- og energiintensive industrier. Dette kan eventuelt også realiseres ved i Kommissionen at øge koordineringen og sammenhængen mellem industripolitikker, handelspolitikker og klimapolitikker.

1.4. Dobbeltregulering og overregulering skal undgås, og ny eller revideret EU-lovgivning skal underkastes streng kontrol af konkurrenceevnen for at skabe et reguleringsmæssigt pusterum og tiltrække og fastholde investeringer i indsatsen for at gøre den indenlandske industrielle kapacitet grønnere.

1.5. EØSU bemærker, at EU hurtigt har fastsat ambitiøse mål for den europæiske grønne pagt, men at Unionen har været langsom til at ajourføre de rammebetingelser, der skal bane vejen for en hurtig omstilling. På grund af den nuværende struktur er dette også tilfældet for industripolitikken for den grønne pagt og forordningen om nettonulindustri ([1]), selv om der er sket fremskridt på nogle områder, f.eks. en hurtigere udstedelse af tilladelser.

([1]) COM(2023) 161 final.

1.6. I den forbindelse understreger EØSU, at det også er afgørende at sikre finansiering og investeringsstøtte til den grønne omstilling. Politiske instrumenter til skabelse af markeder og forbrugerpolitikker kan også tilskynde til overgangen til grønne produkter og teknologier.

1.7. EØSU understreger, at indgreb på både efterspørgsels- og udbudssiden er nødvendige for at sikre en effektiv industripolitik. Indgreb på efterspørgselssiden kan omfatte fremme af europæisk indhold i produkter, gennemførelse af bæredygtige offentlige indkøb og skabelse af et marked for grønne produkter. Indgreb på udbudssiden kan omfatte etablering af en lovgivningsmæssig ramme til støtte for rene teknologiske produktionsmodeller, fremme af produktion og forbrug af dekarboniseret energi og støtte til udviklingen af brintinfrastruktur. Indførelsen af langsigtede mekanismer til fremme af produktion af, adgang til og forbrug af dekarboniseret elektricitet og energi til konkurrencedygtige priser på globalt plan er også vigtig for EU-industriernes globale konkurrenceevne — navnlig de ressource- og energiintensive industrier.

1.8. EØSU fremhæver, at EU's ambitiøse klimamål ikke vil blive nået uden lige konkurrencevilkår på globalt plan, der bygger på en veltilrettelagt handelspolitik og stærke defensive handelsinstrumenter. EU er nødt til at gribe ind over for illoyal konkurrence fra tredjelande ved at styrke handelsforbindelserne med ressourcerige partnere, der følger reglerne for fair handel. Markedsovervågningen skal styrkes for at garantere, at importerede varer overholder kravene, og at deres produktion sker i overensstemmelse med EU's standarder og bestemmelser, herunder om genanvendelse af indholdet i disse varer.

1.9. EU bør sigte mod at opfylde sine klimamål og samtidig fremme økonomisk vækst og jobskabelse. Foranstaltninger til opkvalificering og omskoling af arbejdstagere bør gennemføres i alle medlemsstater. Initiativer, investeringer og politikker inden for denne ramme bør også omfatte målrettede foranstaltninger til støtte for lavindkomstsamfund, lavtuddannede arbejdstagere og grupper, der er blevet sårbare som følge af den grønne omstilling.

1.10. EØSU anbefaler, at den nødvendige institutionelle og administrative kapacitet udvikles på nationalt plan i medlemsstaterne med henblik på at håndtere forvaltningen af industripolitikken for den grønne pagt, retsakten om nettonulomstilling og skabelsen af grønne markeder.

1.11. Samtidig opfordrer EØSU indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at udarbejde en strategisk industripolitik, der skal forstærke de sektorspecifikke industripolitikker og de nødvendige ændringer i EU's forvaltningssystem. Der bør føres en åben debat og grundige drøftelser i civilsamfundet om disse spørgsmål. Disse debatter bør være målrettede, åbne over for nye ideer og levere resultater i den nærmeste fremtid.

1.12. Ethvert forsøg på at fastlægge en strategisk og sektorspecifik industripolitik vil mislykkes uden strategisk viden om den videnskabelige, teknologiske og sektorspecifikke udvikling. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge nye muligheder for og metoder til at indsamle og analysere de vigtigste data til udvikling af en strategisk industripolitik i fremtiden. Kommissionen bør også indføre periodiske evalueringer af politikker vedrørende dekarbonisering af ressource- og industriintensive industrier med henblik på at måle indvirkningen på EU's konkurrenceevne og økonomiske modstandsdygtighed. Disse bør foregå på EU-plan og omfatte arbejdsmarkedets parter.

2. **Indledning og baggrund**

2.1. I 2019 udledte industriproduktionen i EU omkring 3,1 gigaton (Gt) CO_2 — mindre end 9 % af de globale CO_2-emissioner for det pågældende år. Samtidig var forbruget i EU ansvarligt for 3,4 Gt CO_2-emissioner, hvilket svarer til 10 % af de globale CO_2-emissioner. Hovedparten af sidstnævnte CO_2-emissioner fra produktionen af varer, der importeres til forbrug i EU, udledes i øjeblikket i lande uden for EU, navnlig i Kina (27 %), Rusland (12 %) og USA (8 %) (data fra 2019 ([2])).

2.2. Det energiintensive industrielle økosystem omfatter en bred vifte af sektorer, herunder kemikalier, stål, papir, plast, minedrift, udvinding og stenbrud, raffinaderier, cement, træ, gummi, ikkejernholdigt metal, glas, keramik og kemofiber. Disse sektorer er kendetegnet ved en høj energi- og kulstofintensitet, og de er udgangspunktet for mange værdikæder, der leverer råstoffer, forarbejdede materialer og mellemprodukter. Økosystemet for den energiintensive industri beskæftiger 7,8 mio. mennesker i Europa og skaber en merværdi på 549 mia. EUR (4,55 % af den samlede merværdi i EU). I 2019 var denne industri ansvarlig for 22 % af EU's samlede drivhusgasemissioner.

([2]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220524-1.

2.3. Mens industripolitikken intensiverer de foranstaltninger, der skal mindske de økonomiske aktiviteters indvirkning på biosfæren, får energikrisen EU-landene til at forlade sig på andre lande, som har lavere energiomkostninger og højere CO_2-fodaftryk. Dette åbner yderligere døren for konkurrenter fra regioner med lavere energiomkostninger, hvilket resulterer i en kraftig stigning i lavprisimporten (ofte med et meget større CO_2-fodaftryk) og tab af globale markedsandele. Dette er potentielt skadeligt for EU's grønne pagt og viser, at der er et presserende behov for en stærk EU-industripolitik, der kan sikre økonomisk modstandsdygtighed og åben strategisk autonomi.

2.4. På baggrund af ovenstående kan den nuværende æra ses som en renæssance for industripolitikken i Europa. Industripolitikken for EU's grønne pagt, som Kommissionen for nylig offentliggjorde, fokuserer på:

— forudsigelige og forenklede lovgivningsmæssige rammer,

— hurtigere adgang til finansiering,

— forbedring af færdigheder og

— åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder.

2.5. Desuden har forordningen om nettonulindustri til formål at bane vejen for massive investeringer på tværs af værdikæderne for nettonulindustrien, herunder i energiintensive industrier.

2.6. I de seneste år har EU skærpet sine ambitiøse klimamål for at mindske de økonomiske aktiviteters indvirkning på biosfæren, hvilket medfører en betydelig stigning i antallet af nye regler i de kommende år.

2.7. Effektive foranstaltninger til opkvalificering og omskoling af arbejdstagere bør gennemføres på ensartet vis på EU-plan, og det samme gælder for støttepolitikker (herunder finansiel støtte eller tjenester til berørte arbejdstagere i ressource- og energiintensive industrier). Der er også behov for målrettede arbejdsmarkedsinitiativer for de regioner, der rammes hårdest af den industrielle omstilling, og dette bør omfatte støtte til lavindkomstsamfund, lavtuddannede arbejdstagere og grupper, der er blevet sårbare som følge af den grønne omstilling.

3. **Styring af omstillingen inden for de ressource- og energiintensive industrier og skabelse af grønne markeder i EU**

Dekarbonisering af de ressource- og energiintensive industrier: en win-win-situation i den politiske beslutningsproces

3.1. Dekarboniseringsindsatsen i de ressource- og energiintensive industrier vil have en afgørende indvirkning på den overordnede omstillingsproces, især på de store udledere af drivhusgasser og forbrugere af råstoffer. En betydelig reduktion af CO_2-emissionerne fra de ressource- og energiintensive industrier vil derfor påvirke omstillingens effektivitet målt ved det energimæssige investeringsafkast (EROI) ([3]) og den anslåede indvirkning på klimaet som følge af anvendelsen af vedvarende energi i processen.

3.2. Dekarboniseringsløsningerne bør fokusere på de specifikke behov og hindringer, som hver enkelt sektor støder på i sin egen proces. Sektorspecifikke politikker kan derfor være den bedste løsning.

3.3. Desuden bør Kommissionen sikre koordinering og sammenhæng mellem industripolitikker, handelspolitikker og klimapolitikker.

3.4. Lovgivnings- og reguleringsprocesserne udgør imidlertid en kompleks bureaukratisk ramme, der i visse tilfælde gør grønne investeringer mindre attraktive for industrien. For at skabe et reguleringsmæssigt pusterum og tiltrække og fastholde grønne investeringer bør ny eller revideret EU-lovgivning være underlagt streng kontrol af konkurrenceevnen.

3.5. I den forbindelse bør Kommissionen indføre en periodisk evaluering af politikkerne vedrørende dekarbonisering af ressource- og industrisektorer og måle indvirkningen på konkurrenceevnen og den økonomiske modstandsdygtighed.

3.6. Skabelsen af stabile og forudsigelige markeder og erhvervsmiljøer er også afgørende, så det bliver muligt for de ressource- og energiintensive industrier at påbegynde deres dekarboniseringsproces og bidrage til omstillingen.

([3]) EROI (det energimæssige investeringsafkast) er et mål for den nettoenergi, der produceres af en energikilde, sammenlignet med den mængde energi, der investeres i udvinding, transport og omdannelse til en brugbar form, f.eks. den mængde energi, der anvendes til at fremstille et solpanel, sammenlignet med den energi, der produceres af dette panel i dets levetid.

3.7. Kinas strategiske tilgang og den store succes med Inflation Reduction Act (lov om inflationsreduktion — forkortet IRA) i USA kræver en strategisk og overbevisende reaktion fra Europa. Europa har været opfattet som førende inden for den grønne dagsorden siden udarbejdelsen af den europæiske grønne pagt i 2019. Selv om EU ønsker at blive betragtet som førende i den grønne omstilling, er Unionens investeringer på dette område imidlertid meget mindre end Kinas og mindre fleksible end investeringerne i USA. De amerikanske produktionssubsidier og skattelettelser under IRA får EU-virksomheder til at flytte deres investeringer i grøn teknologi til USA på bekostning af Europa. EU er nødt til at reformere sin regulering for at kunne konkurrere med USA og Kina.

3.8. Desuden bør koordineringen mellem de forskellige politikområder evalueres dagligt og ikke i en enkelt langvarig proces.

3.9. Ethvert forsøg på at fastlægge en strategisk industripolitik forudsætter strategisk viden om den videnskabelige, teknologiske og sektorspecifikke udvikling. Der bør ses nærmere på nye muligheder for og metoder til at indsamle og analysere de vigtigste data til udvikling af en strategisk industripolitik i fremtiden.

Styrkelse af EU's konkurrenceevne for at undgå afhængighed

3.10. I de kommende år vil EU få brug for enorme mængder kritiske og strategiske råstoffer for at opfylde kravene i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling, samtidig med at Europas strategiske autonomi bevares. De ressource- og energiintensive industrier er storleverandører af materialer og produkter til støtte for den grønne omstilling i andre sektorer af økonomien, men er samtidig forbrugere af vedvarende energi og grønne produkter, som vil blive fremstillet af sidstnævnte. Derfor vil en stabil forsyning være afgørende. Desuden bør der også lægges særlig vægt på produkter i efterfølgende produktionsled, der er strategiske og afgørende for dekarboniseringen af EU's økonomi.

3.11. I flere undersøgelser har EU og Det Fælles Forskningscenter allerede identificeret produkter og teknologier, der er afgørende for dekarboniseringsindsatsen, og som bør indgå i overvejelserne ved udformningen af fremtidige EU-politikker ([4]). EU's industri konkurrerer med konkurrencefordrejet import fra tredjelande, som i nogle tilfælde nyder godt af statsregulerede energipriser og betydelige subsidier. Energikrisen i Europa udgør derfor en eksistentiel trussel mod Europas industrigrundlag.

3.12. EU's klima- og industripolitik bør tilpasses for at fremme tilsagnet fra EU's industri om at reducere CO_2-emissionerne på både europæisk og globalt plan. EU bør derfor fortsat beskytte de ressource- og energiintensive industrier mod CO_2-lækage. I betragtning af det presserende behov for at fremme elektrificeringen af industrielle processer bør Kommissionen desuden ændre retningslinjerne for visse statsstøtteforanstaltninger i forbindelse med handel med drivhusgasser efter 2021. Listen over sektorer, der er berettiget til kompensation for indirekte CO_2-omkostninger, der videregives gennem elpriserne, bør udvides, så den afspejler de nuværende højere elpriser og kommer til at omfatte sektorer og delsektorer med risiko for kulstoflækage, som har et betydeligt potentiale for elektrificering.

3.13. EØSU bifalder desuden Kommissionens forslag til en forordning, der skal forbedre udformningen af EU's elektricitetsmarked, så det sikrer basale energiforsyninger til regulerede og stabile priser.

3.14. Sidst, men ikke mindst, findes forordningen om nettonulindustri og industripolitikken for den grønne pagt på papir, men de skal stadig omsættes til politiske indgreb. Desuden bør EU investere i at skabe den nødvendige institutionelle og administrative kapacitet i medlemsstaterne, så de kan håndtere forvaltningen af omstillingen til nettonulemissioner og skabe grønne markeder.

4. **Grønne markeder og egenskaberne ved en effektiv EU-industripolitik**

4.1. Den ambitiøse dekarboniseringskurs mod kulstofneutralitet indebærer en radikal omstilling af den europæiske industri og kræver øget produktionskapacitet og teknologisk udvikling, primært sikret ved at sætte skub i investeringer og fremskynde skabelsen af markeder for grønne produkter (baseret på indikatoren for CO_2-fodaftryk).

([4]) Jf. Carrara, S., et al., *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU — A foresight study,* Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/386650, JRC132889.

4.2. Kulstofneutral industriproduktion kan have en konkurrencemæssig ulempe set i forhold til konventionel, kulstofintensiv industriproduktion. Dette skyldes større risici i forbindelse med indførelsen af nye teknologier, højere produktionsomkostninger (driftsudgifter) og højere inputomkostninger. De politiske beslutningstagere har en række muligheder for at gribe ind på udbuds- eller efterspørgselssiden for CO_2-emissioner. På udbudssiden kan dette omfatte emissionshandelssystemet (ETS) og CO_2-grænsetilpasningsmekanismen (CBAM) samt offentlig støtte til investeringer, innovation, forskning og udvikling (FoU) og energiinput. Foranstaltninger på efterspørgselssiden kan fokusere på grønne offentlige indkøb, navnlig ved at der gives oplysninger om miljøvenlige produkter.

Indgreb på efterspørgselssiden

4.3. Markedsføringen af industriprodukter med lave emissioner står over for systemiske hindringer. Indsatsen for at fremme en grønnere EU-industri bør gennemføres sideløbende med effektive oplysningskampagner, produktionsstøtte og lignende foranstaltninger, der kan sikre en uhindret stigning i efterspørgslen efter produkter på det grønne marked.

4.4. Betydelige dele af de industrielle værdikæder befinder sig i øjeblikket i udlandet, hvilket resulterer i åbenlyse sårbarheder for den europæiske økonomi og det europæiske samfund. EU bør derfor fremme europæisk indhold i produkter på tværs af globale værdikæder. Offentlige indkøb bør tilskynde til indkøb af varer, der er fremstillet af komponenter med oprindelse i EU. De offentlige myndigheder skal give tilbuddets bidrag til bæredygtighed og modstandsdygtighed en vægt på mellem 15 % og 30 % i tildelingskriterierne. Det handler om mere end blot (lav) priskriterier og følger princippet om det økonomisk mest fordelagtige bud. Resultatet bør være en mere bindende tilgang til bæredygtighed/princippet om det økonomisk mest fordelagtige bud.

Grønne offentlige indkøb

4.5. Dekarboniseringsmålene for de ressource- og energiintensive industrier ville drage fordel af en grøn omstilling af de offentlige indkøb, som endnu ikke har gjort store indhug i CO_2-emissionerne. Det kan også stadig være en måde at skabe markeder for grønne produkter på. EU-taksonomien ([5]) — der er oprettet for at støtte bæredygtige investeringer ved at definere klare kriterier på industriniveau for, hvad der betragtes som en grøn aktivitet — kan også anvendes ved offentlige indkøb, FoU, innovation og investeringsbeslutninger.

Indgreb på udbudssiden

4.6. Her vil passende lovgivningsmæssige rammebetingelser for rene teknologiske produktionsmodeller føre til gode resultater for hele dekarboniseringspolitikken og supplere EU's ambitioner om klimaneutralitet i praksis og på alle niveauer.

4.7. Indførelsen af langsigtede mekanismer til fremme af produktion af, adgang til og forbrug af dekarboniseret elektricitet og energi til konkurrencedygtige priser på globalt plan er også vigtig for EU-industriernes konkurrenceevne — navnlig de ressource- og energiintensive industrier. Der er behov for en klar og præcis ramme for en omkostningsmæssigt konkurrencedygtig produktion af grøn og pink brint, samt mekanismer til støtte for udviklingen af brintinfrastruktur og omskoling og opkvalificering af arbejdstagere til brintbaserede industrier.

4.8. Inden for rammerne af forordningen om kritiske råstoffer ([6]), som Kommissionen har foreslået, mener EØSU, at de nuværende lister over råstoffer af kritisk betydning og strategiske råstoffer bør suppleres med materialer, der er relevante for den grønne og den digitale omstilling, og som kan blive kritiske og strategiske i fremtiden (f.eks. aluminium, ferro-legeringer, syntetisk grafit og sølv), og med sekundære råstoffer efter forbrugerleddet (f.eks. metalskrot).

Handelspolitik

4.9. Ingen af disse mål vil blive nået uden lige konkurrencevilkår på globalt plan gennem en veltilrettelagt handelspolitik og stærke handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter, der kan beskytte EU's industri mod illoyal konkurrence og dumping fra tredjelande. EU bør bestræbe sig på at sikre en hurtigere gennemførelse af handelsbeskyttelsesforanstaltninger, foretage hurtigere og mere effektive undersøgelser og give mulighed for en bredere anvendelse af midlertidige foranstaltninger.

([5]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. EU-klassificeringssystemet, virksomhedernes bæredygtighedsrapportering, bæredygtighedspræferencer og tillidsforpligtelser: kanalisering af finansiering i retning af den europæiske grønne pagt (EUT C 517 af 22.12.2021, s. 72.

([6]) COM(2023) 160.

4.10. Indførelsen af en CO_2-grænsetilpasningsmekanisme har til formål at forebygge kulstoflækage og tilskynde til global dekarbonisering. EU bør træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at CO_2-grænsetilpasningsmekanismen ikke fører til en stigning i drivhusgasemissionerne i andre dele af verden.

4.11. EØSU anbefaler, at Kommissionen vurderer effektiviteten af CO_2-grænsetilpasningsmekanismen med hensyn til at imødegå risikoen for kulstoflækage for varer, der produceres i EU med henblik på eksport til tredjelande. Dette skal ske i løbet af evalueringsperioden, og inden foranstaltningen gennemføres. Hvis det i denne rapport konkluderes, at der er en risiko for kulstoflækage for varer, der produceres i EU, bør Kommissionen forelægge et lovgivningsforslag, der kan imødegå disse risici. Desuden skal en bred vifte af effektive antiomgåelsesforanstaltninger indgå i overvejelserne vedrørende overgangsperioden og efterfølgende anvendes på import.

4.12. Markedsovervågningen skal styrkes for at sikre, at importerede varer overholder kravene, herunder om genanvendelse af indholdet i disse varer. EU bør overveje at harmonisere og styrke EU's regler for import af industrivarer og e-handel for at fremme bæredygtige og retfærdige produkter.

Finansiering og investeringer

4.13. Der er behov for politisk konsekvens på tværs af EU's retsakter for at sikre forudsigelighed og tiltrække rene investeringer og dermed støtte den grønne omstilling og industriens konkurrenceevne. Det vil være nødvendigt med gennemtænkte politikinstrumenter til markedsskabelse for fuldt ud at anerkende og prioritere værdien af kulstoffattige industrimaterialer og øge efterspørgslen efter produkter fremstillet af disse materialer.

4.14. Der er også behov for finansiering for at sætte skub i forskning og udvikling, så EU kan blive førende inden for bæredygtighed. Forenkling af ansøgningsprocessen for offentlig finansiering er afgørende for at fremskynde innovation og bæredygtighed.

4.15. Godkendelsesprocedurerne bør tage udgangspunkt i investerings- og innovationsprojekter, der har til formål at fremme den økonomiske konkurrenceevne og den grønne omstilling af økonomien. Det er også nødvendigt at udpege prioriterede projekter, når det drejer sig om aktiviteter som minedrift, raffinering og genanvendelse, for at forbedre forsyningssikkerheden for EU's industrier. Hurtigere godkendelsesprocedurer på nationalt plan og lettere adgang til finansiering vil være afgørende for at sikre strategisk autonomi i disse værdikæder. Under denne proces er det vigtigt at bevare lige konkurrencevilkår på EU's indre marked. Nye muligheder for nationale subsidier i henhold til de midlertidige kriserammebestemmelser er til fordel for økonomisk stærke medlemsstater, hvor der ses en tendens til flere nationale finansieringsforanstaltninger.

Den cirkulære økonomi

4.16. For at fremme cirkularitet bør EU fokusere på støtteteknologier og -faciliteter til indsamling, sortering og genanvendelse. I den forbindelse kan den cirkulære økonomi være et instrument til dekarbonisering og øge efterspørgslen efter genanvendte produkter ved at skabe markeder for sidstnævnte. Desværre forhindrer lovgivningen i sig selv genanvendelse af affald. Der er behov for forenklinger for at sætte skub i genanvendelsesaktiviteterne.

Bruxelles, den 13. december 2023.

Oliver RÖPKE

Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg